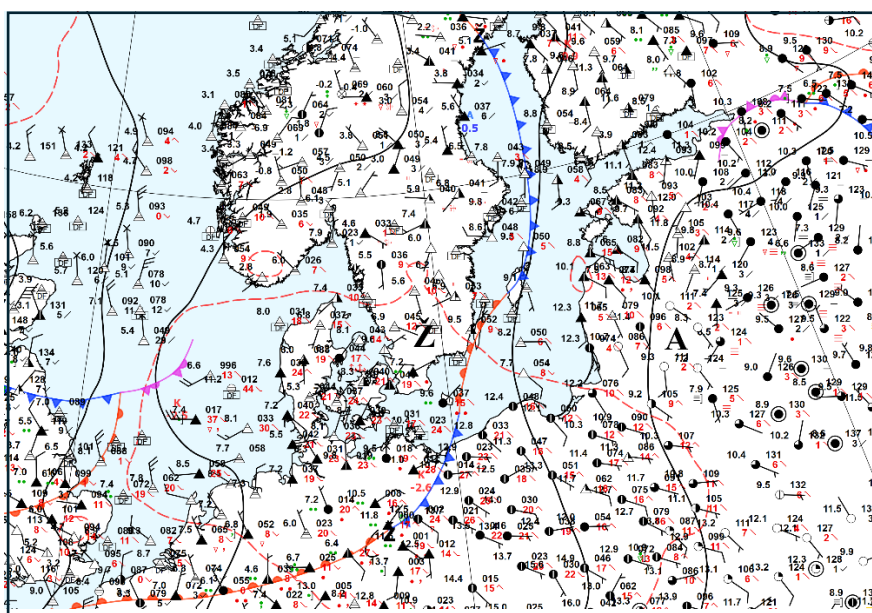

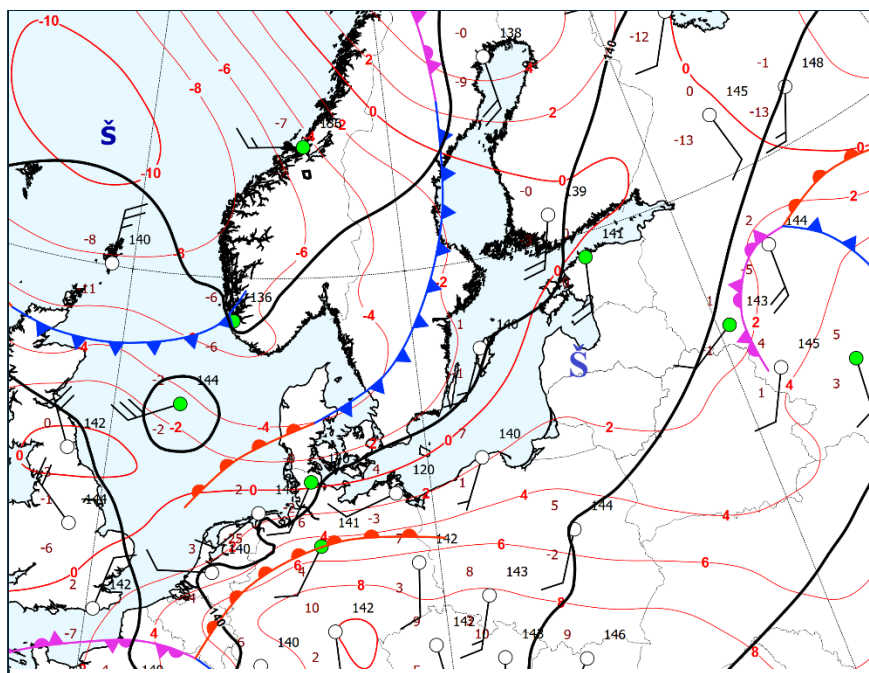
4. Šalna aktyviosios augalų vegetacijos laikotarpiu gegužės 11 d.

Lietuvoje, kai vidutinė paros oro temperatūra pasiekia ir viršija 10 °C, prasideda aktyvioji augalų vegetacija. Šiuo laikotarpiu oro arba dirvos paviršiaus temperatūrai nukritus žemiau 0 °C, fiksuojama stichinė šalna, kuri gali pakenkti suvešėjusiems augalams bei sužydusiems sodams. Šiemet Pietų Lietuvoje ir daugelyje rytinių rajonų šis perėjimas jau įvyko ir artimiausiu metu bus fiksuojamas visoje šalyje. Pirmoji tokia šalna šį pavasarį registruota gegužės 11 d. – neigiama oro temperatūra (daugiausia 5 cm aukštyje) fiksuota 18 matavimo stočių: 15 AMS, 2 LŽŪKTS ir 1 VMS. Šalčiausia buvo Varėnos AMS, 5 cm virš dirvos paviršiaus oras atšalo iki -5,1 °C, net ir 2 m aukštyje čia išmatuota -1 °C. Netoli dirvos paviršiaus oro temperatūra šalyje (daugiausia šalies pietinėje bei rytinėje dalyje) svyravo nuo -0,2 °C (Šalčininkų AMS) iki -3,1 °C (Ukmergės AMS).

Sinoptinė situacija buvo palanki šalnoms formuotis, nes priežeminiame atmosferos sluoksnyje nakties pragiedrėjimą lėmė aukštesnio slėgio laukas (**1 pav.**). Kadangi barinis gūbrys nusistovėjo arčiau Lietuvos rytinės bei pietinės pusės, tai šiuose regionuose debesuotumas buvo mažesnis, vėjas silpnesnis. Be to, svarbu ir mikroklimatinės vietos sąlygos, nulėmusios didesnę efektyvųjį šilumos išspinduliavimą nuo dirvos paviršiaus. Terminė situacija, susiklosčiusi 1,5 km aukštyje, rodė šalto oro nuo Skandinavijos įslinkimą į Baltijos šalis, kur šaltame slėnyje virš Lietuvos oras atvėso iki 0–2 °C, bet galėjo būti ir šalčiau, nes trūksta tikslių nakties zondavimo duomenų (**2 pav.**). Po vėsios dienos (šalies rytiniuose rajonuose oras temperatūra pakilo vos iki 9–11 °C) net ir nelabai šaltos, bet skaidrios oro masės įslinkimo pakako susidaryti šalnai arti dirvos paviršiaus.

1 pav. Sinoptinė analizė gegužės 12 d. 6 val.

2 pav. Temperatūros laukas AT850 hPa aukštyje gegužės 11 d. 3 val.